

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 15.12.2016

C(2016) 8597 final

Mevrouw Danielle Auroi
Voorzitter van de Commission des affaires
européennes de l'Assemblée nationale

cc. De heer Claude Bartolone
Voorzitter van de Assemblée nationale

De heer Eduardo Ferro Rodrigues
Voorzitter van de Assembleia da República

De heer Andrej Danko
Voorzitter van de Národná Rada

Mevrouw Ināra MŪRNIECE
Voorzitter van de Saeima

Mevrouw Loreta Graužinienė
Voorzitter van de Seimas

De heer Pietro Grasso
Voorzitter van de Senato della Repubblica

Mevrouw Khadija Arib
Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal

Lord Boswell of Aynho
Voorzitter van de European Union Select
Committee van het House of Lords

Geachte voorzitter,

De Commissie dankt de Assemblée nationale en de zeven andere ondertekenende kamers voor hun advies over maatschappelijk verantwoord ondernemen in de Europese Unie. Zij neemt nota van hun verzoek om een wetgevingsvoorstel in te dienen waarbij de beginselen van maatschappelijk verantwoord ondernemen op Europees niveau worden ingevoerd.

De Commissie blijft proactief en over de hele breedte van haar beleid de beginselen van maatschappelijk verantwoord ondernemen bevorderen. Zoals u vaststelt, is de laatste jaren al vooruitgang geboekt met het stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemerschap in de Unie.

De lidstaten leggen momenteel de laatste hand aan de omzetting van de richtlijn betreffende de bekendmaking van niet-financiële informatie¹, die in december 2016 moet zijn voltooid.

Volgens deze richtlijn moeten grote ondernemingen worden verplicht informatie te publiceren over de maatregelen die zij nemen op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen, inclusief de zorgvuldigheidsprocedures. Grote instellingen van openbaar belang (beursgenoteerde ondernemingen, verzekeringsmaatschappijen en andere als zodanig door de lidstaten aangemerkte bedrijven) met meer dan 500 werknemers moeten in hun jaarverslag relevante en nuttige informatie opnemen over hun beleid, de belangrijkste

¹ PB L 330 van 15.11.2014, blz. 1.

risico's en de resultaten die op sociaal gebied en met betrekking tot milieu, mensenrechten en corruptiebestrijding zijn geboekt. Deze informatie moet worden verzameld door middel van een binnen elke onderneming te creëren intern bewakingsmechanisme. Daartoe moet ook worden samengewerkt met leveranciers, onderaannemers en andere belanghebbenden. De gegevens moeten de aandeelhouders en andere belanghebbenden een totaalbeeld verschaffen van de positie en prestaties van de onderneming. Ter ondersteuning werkt de Commissie tevens niet-bindende richtsnoeren uit die de betrokken ondernemingen moeten stimuleren de richtlijn op doeltreffende wijze toe te passen.

Bovendien zijn in de Uniewetgeving onlangs nieuwe bepalingen inzake overheidsopdrachten opgenomen, die nadruk leggen op sociale en milieuoverwegingen². Aan omzetting hiervan wordt nog in twaalf lidstaten gewerkt.

De Commissie bevordert de naleving van maatschappelijke en milieunormen en de eerbiediging van de mensenrechten in derde landen door middel van ontwikkelingssamenwerking, politieke dialoog en handelsinstrumenten. Zij volgt daartoe een geïntegreerde aanpak waarbij gebruik wordt gemaakt van zowel bestaande instrumenten als instrumenten die nog in ontwikkeling zijn. Daarbij richt zij zich ook op sectoren met een aanzienlijk risico op negatieve effecten ten gevolge van de activiteiten van ondernemingen, zoals de bosbouw, de mijnbouw en de kledingsector.

Na de evaluatie van uitvoering van de Europese strategie inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen³ zijn de verschillende belanghebbenden tot een consensus gekomen over de noodzaak:

- de doeltreffende toepassing van de onlangs vastgestelde wetgevingsmaatregelen te versnellen,*
- maatregelen te nemen die verantwoord ondernemerschap in de Europese Unie stimuleren en belonen, met name via openbare of particuliere beleggers en de overheden, bij de financiering van ondernemingen en de aankoop van goederen en diensten;*
- de uitvoering te verbeteren van de recente en belangrijke initiatieven van de Europese Unie die tot bevordering van maatschappelijk verantwoord ondernemerschap strekken, zoals de mededeling "Handel voor iedereen – Naar een meer verantwoord handels- en investeringsbeleid"⁴, het actieplan van de EU inzake mensenrechten en democratie⁵ en het pakket van maatregelen tegen belastingontwijking⁶.*

Die maatregelen moeten tevens bevorderen dat ondernemingen en investeerders, maar ook overheden, zich verantwoordelijk gedragen in derde landen, met name wat betreft verantwoord beheer van toeleveringsketens waarbij ontwikkelingslanden betrokken zijn. De Commissie heeft hiertoe in maart 2014 een voorstel voor een verordening inzake mineralen

² Richtlijn 2014/24/EU betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 65).

³ COM(2011) 681 final.

⁴ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/january/tradoc_154137.pdf

⁵ JOIN(2015) 16 final.

⁶ http://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/anti-tax-avoidance-package_fr

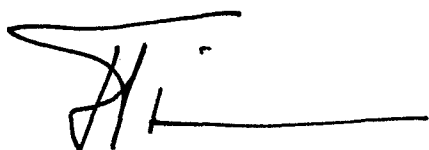
uit conflictgebieden opgesteld⁷, dat momenteel door het Parlement en de Raad wordt besproken. In haar mededeling over een duurzame Europese toekomst heeft de Commissie haar visie op de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties⁸ ontvouwd. Zij kondigt hierin aan nog krachtiger te zullen ijveren voor verantwoord ondernemerschap en zich daarbij te zullen toeleggen op concrete maatregelen teneinde de huidige en toekomstige problemen op sociaal, governance- en milieugebied aan te pakken.

Gezien de vele maatregelen die al zijn genomen of waaraan wordt gewerkt (zie bijlage), heeft de Commissie in dit stadium geen plannen voor aanvullende wetgeving. Zij volgt in nauwe samenwerking met de belangrijkste belanghebbenden aandachtig de ontwikkeling van de situatie in de lidstaten en de internationale organisaties die betrokken zijn bij maatschappelijk verantwoord ondernemen.

De Commissie dankt de ondertekenende kamers voor hun bijdragen aan dit belangrijke thema en spreekt haar waardering uit voor de bereidheid van de nationale parlementen om positief bij te dragen aan de ontwikkeling van het Uniebeleid. De Commissie beschouwt dit initiatief als een duidelijk teken van deze constructieve houding.

Al sinds haar aantreden streeft deze Commissie naar versterking van de betrekkingen met de nationale parlementen door intensivering van de politieke dialoog en meer rechtstreekse contacten met de parlementen. Sinds het begin van hun mandaat hebben de leden van de Commissie-Juncker omstreeks 400 bilaterale contacten met vertegenwoordigers van de nationale parlementen gehad, zowel in de hoofdsteden van de lidstaten als in Brussel. Ook heeft voorzitter Juncker in zijn Staat van de Unie van 14 september gewezen op het belang dat de Commissie hecht aan de betrekkingen met de nationale parlementen.

Met de meeste hoogachting,

Frans Timmermans
Eerste vicevoorzitter

Elzbieta Bieńkowska
Lid van de Commissie

⁷ COM(2014) 111 final.

⁸ COM(2016) 739 final.

BIJLAGE

Deze bijlage bevat een overzicht van de belangrijkste initiatieven op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) die de Commissie onlangs heeft genomen en waaraan nog wordt gewerkt.

A. Algemene beleidsdocumenten

1. Mededeling over een vernieuwde EU-strategie inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen (oktober 2011):

In de mededeling “Een vernieuwde EU-strategie 2011-2014 ter bevordering van maatschappelijk verantwoord ondernemen”⁹ worden MVO en het EU-beleid ter zake opnieuw gedefinieerd. Er wordt een actieprogramma in beschreven dat verscheidene prioritaire gebieden betreft en erop is gericht MVO te stimuleren, de lidstaten van de EU op te roepen tot actie en internationale richtsnoeren inzake MVO te bevorderen.

De mededeling behandelt met name vijf grote internationale instrumenten waarmee volgens de EU alle belanghebbenden proactief kunnen worden aangemoedigd om zich verantwoordelijk te gedragen: de ISO-norm 26000 (Richtlijn voor maatschappelijke verantwoordelijkheid van organisaties), de tripartiete beginselverklaring betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid van de IAO, het Global Compact van de Verenigde Naties, de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en de VN-richtsnoeren inzake bedrijfsleven en mensenrechten.

In dit kader streeft de Commissie ernaar de capaciteit te versterken en een groep op hoog niveau in het leven te roepen die zich bezighoudt met de maatschappelijke verantwoordelijkheid van ondernemingen. Binnen deze groep zullen de lidstaten hun ervaringen op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemerschap kunnen delen en de vooruitgang kunnen bespreken die wordt geboekt bij de tenuitvoerlegging van hun nationale actieplannen.

2. Een actieplan inzake vennootschapsbelasting (juni 2015) en een mededeling over een externe strategie voor effectieve belastingheffing (januari 2016).

Het actieplan¹⁰ voorziet in een algemenere aanpak van de vennootschapsbelasting, om te waarborgen dat belastingen daadwerkelijk daar worden geheven waar de winst wordt gemaakt. Daarnaast heeft de Commissie in een mededeling¹¹ een kader voorgesteld voor een nieuwe externe strategie van de EU voor effectieve belastingheffing, teneinde wereldwijd goed fiscaal bestuur te bevorderen, ontwikkelingslanden te ondersteunen en op het niveau van de Unie een proces uit te werken voor de beoordeling en inventarisatie van derde landen die de normen voor goed fiscaal bestuur niet in acht nemen.

⁹ COM(2011) 681 final.

¹⁰ COM(2015) 302 final.

¹¹ COM(2016) 24 final.

3. Werkdocument van de diensten van de Commissie over de tenuitvoerlegging door de EU van de VN-richtsnoeren inzake bedrijfsleven en mensenrechten (juli 2015):

In dit werkdocument van de diensten van de Commissie¹² worden de werkzaamheden beschreven die op EU-niveau zijn verricht om de VN-richtsnoeren inzake bedrijfsleven en mensenrechten ten uitvoer te leggen, met name de eerste en derde pijler daarvan (de plicht van staatswege om de mensenrechten te beschermen en toegang van slachtoffers tot rechtsmiddelen).

4. EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie (juli 2015):

Het actieplan inzake mensenrechten en democratie (2015-2019) beoogt de rechten van de mens in alle aspecten van het externe beleid van de EU te integreren. Het accent van het actieplan ligt vooral op de betrokkenheid van lokale instellingen en bij het vergroten van de samenhang tussen verschillende beleidsonderdelen. Een aantal maatregelen betreft de maatschappelijke verantwoordelijkheid van ondernemingen, de problematiek van het bedrijfsleven en mensenrechten, en economische en sociale rechten, waaronder met name maatregelen ter bestrijding van de ernstigste vormen van kinderarbeid en maatregelen ter bestrijding van mensenhandel en dwangarbeid. Het actieplan voorziet in meerdere acties, zoals:

- versterking van de rol en de deskundigheid van de delegaties van de EU en de ambassades van de lidstaten;*
- voorlichting over de richtsnoeren van de VN en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap in het kader van de politieke dialoog met de partnerlanden;*
- proactieve samenwerking met het bedrijfsleven en de civiele samenleving inzake kwesties op het gebied van bedrijfsleven en mensenrechten, alsmede de bevordering van nationale actieplannen.*

5. Mededeling "Handel voor iedereen" (oktober 2015):

Deze strategie maakt het handels- en investeringsbeleid van de EU meer verantwoord, door het te baseren op de drie grondbeginselen van doelmatigheid, doorzichtigheid en respect voor een aantal waarden, zodat het aan zoveel mogelijk mensen ten goede komt. Er is een onderdeel speciaal gewijd is aan verantwoord beheer van toeleveringsketens; hierin worden concrete gebieden voor toekomstig optreden genoemd.

6. Mededeling "Volgende stappen voor een duurzame toekomst voor Europa" (november 2016):

De mededeling¹³ legt een verband tussen enerzijds de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, die in september 2015 is

¹² SWD(2015) 144 final.

¹³ COM(2016) 739 final.

vastgesteld op de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, en anderzijds het Europese actiekader en de prioriteiten van de Commissie. De mededeling schetst de rol van de EU op het gebied van verantwoord gedrag van ondernemingen en MVO waar het erom gaat de privésector aan te moedigen bij te dragen aan het verwezenlijken van de sociale en milieudoelstellingen, ter bevordering van rechtvaardige en duurzame groei en de bescherming van sociale rechten (doelstelling inzake duurzame ontwikkeling nr. 8). Er wordt in aangekondigd dat de Commissie zich nog meer zal inzetten op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen en daartoe vooral concrete maatregelen zal gaan nemen om de huidige en toekomstige problemen op sociaal, bestuurlijk en milieugebied aan te pakken. Zij zal zich daarbij baseren op de uitgangspunten en de benadering die is vastgesteld in de EU-strategie inzake MVO van 2011.

B. Belangrijkste regelgevingsinitiatieven:

1. EU-houtverordening (2010):

Ter aanvulling van de vrijwillige partnerschapsovereenkomsten (VPO's) inzake wetshandhaving, governance en handel in de bosbouw (Flegt) die na onderhandelingen met de partnerlanden zijn gesloten, heeft de EU in 2010 een verordening¹⁴ vastgesteld betreffende hout en houtproducten (afkomstig uit lidstaten of ingevoerd in de EU) die in de EU op de markt worden gebracht. De verordening verplicht marktdeelnemers om de nodige zorgvuldigheid te betrachten en zo het risico te minimaliseren dat zij illegaal gekapt hout in de toeleveringsketen brengen. De EU-houtverordening verbiedt eveneens het op de markt brengen van (producten gemaakt van) illegaal gekapt hout.

2. Voorstel voor een verordening inzake mineralen uit conflictgebieden (maart 2014)

De Commissie en de hoge vertegenwoordiger hebben een geïntegreerde aanpak op het niveau van de EU voorgesteld ter bestrijding van de handel in bepaalde mineralen die worden gebruikt voor de financiering van gewapende groepen in conflict- of hoogrisicogebieden.

Deze aanpak omvat een voorstel voor een verordening inzake mineralen uit conflictgebieden¹⁵, waarover de medewetgevers onlangs politieke overeenstemming hebben bereikt, en een gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger, waarin de mogelijkheid wordt voorzien om maatregelen voor te stellen die een aanvulling vormen op voornoemd voorstel voor een verordening. Het voorstel voor een verordening inzake mineralen uit conflictgebieden betreft de instelling van een Europees systeem van passende zorgvuldigheid in de toeleveringsketen voor importeurs van tin, tantaal en wolfram, de desbetreffende ertsen, en goud uit conflict- en hoogrisicogebieden. De importeurs van deze mineralen en metalen zouden wettelijk verplicht worden om zorgvuldigheid in hun toeleveringsketen te betrachten en om het risico dat zij een conflict financieren, vast te stellen en te beperken. De verordening is gebaseerd op de OESO-richtsnoeren inzake de zorgvuldigheidseisen voor verantwoorde bevoorradingsketens van bodemschatten uit door conflicten getroffen gebieden en risicogebieden.

¹⁴ PB L 295 van 12.11.2010, blz. 23.

¹⁵ COM(2014) 111 final.

3. Herziene richtlijnen inzake overheidsopdrachten (februari 2014):

De herziene richtlijnen inzake overheidsopdrachten, die momenteel door meerdere lidstaten nog worden omgezet, moedigen de aanbestedende diensten aan groene, sociale en duurzame overheidsopdrachten te plaatsen en bevelen aan om gebruik te maken van de EU-duurzaamheidscriteria voor prioritaire producten.

De Commissie heeft tevens algemene beleidsdocumenten gepubliceerd over het opnemen van sociale en milieucriteria in overheidsopdrachten. Het gebruik van duurzaamheidscriteria bij openbare aanbestedingen kan nieuwe zakelijke kansen voor duurzame producten creëren. Deze criteria zijn duidelijk en gemakkelijk controleerbaar, zodat de overheden ze eenvoudig kunnen toepassen en de inschrijvers er zonder probleem aan kunnen voldoen.

4. Richtlijn betreffende de bekendmaking van niet-financiële informatie (december 2014):

Deze richtlijn, die in december 2014 van kracht is geworden, moet uiterlijk in december 2016 door alle lidstaten zijn omgezet. Grote beursgenoteerde ondernemingen en andere instellingen van openbaar belang met meer dan 500 werknemers moeten informatie publiceren over beleidsmaatregelen, risico's en resultaten met betrekking tot milieukwesties, sociale en personeelsaangelegenheden, eerbiediging van de mensenrechten, corruptiebestrijding, alsmede over de zorgvuldigheidsprocedures die zij toepassen om die informatie te verzamelen.

In de periode januari-april 2016 heeft de Commissie een openbare raadpleging gehouden en momenteel werkt zij aan niet-bindende richtsnoeren inzake het meedelen van niet-financiële informatie.

5. Voorstel tot wijziging van de richtlijn aandeelhoudersrechten (2014)

Over dit voorstel¹⁶ wordt momenteel in het kader van de wetgevingsprocedure onderhandeld door het Parlement en de Raad. Het voorstel beoogt het bestuur van beursgenoteerde ondernemingen in de EU te verbeteren. Institutionele investeerders en vermogensbeheerders worden gestimuleerd om te kiezen voor een strategie die meer op de lange termijn gericht is, zich te gedragen als verantwoordelijke beleggers en blijk te geven van betrokkenheid bij de vennootschappen waarin zij beleggen. Er wordt voorgesteld investeerders ertoe te verplichten om hun beleid inzake aandeelhoudersbetrokkenheid bekend te maken (volgens het "pas toe of leg uit" -beginsel) en om mee te delen hoe zij toezicht houden op de niet-financiële prestaties van de vennootschappen waarin is belegd. Ook zouden bepaalde institutionele beleggers openbaar moeten maken hoe hun strategie voor beleggingen in aandelen en hun mandaat tot vermogensbeheer zich verhouden tot hun langetermijnverbintenissen.

¹⁶ COM(2014) 213 final.

6. Voorstel voor een richtlijn tot wijziging van Richtlijn 2013/34/EU wat betreft de openbaarmaking van informatie over de winstbelasting door bepaalde ondernemingen en bijkantoren (2016):

Over dit voorstel¹⁷ wordt momenteel in het kader van de wetgevingsprocedure onderhandeld door het Parlement en de Raad. In het kader van de meer algemene strategie voor een eerlijk en doeltreffend vennootschapsbelastingstelsel in de Europese Unie beoogt dit voorstel het overheidstoezicht te bevorderen. Dit kan er ook voor zorgen dat vennootschappen zich maatschappelijk verantwoordelijker gedragen. Grote concerns zouden namelijk bepaalde informatie, met name het bedrag van de in elke lidstaat verschuldigde en betaalde winstbelasting, moeten bekendmaken.

C. Initiatieven inzake de vaststelling van niet-bindende richtsnoeren en inzake raadpleging:

1. Compendium over de beleidsmaatregelen van de lidstaten inzake MVO (juni 2014):

Dit compendium berust op zeven wederzijdse beoordelingen die in de loop van 2013 zijn verricht en betrekking hadden op de nationale beleidsmaatregelen inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het biedt een overzicht van de verschillende nationale beleidsmaatregelen inzake MVO, ook wat het opstellen van nationale actieplannen betreft. Voorts wordt aandacht besteed aan de achtergronden van de verschillende prioriteiten van de lidstaten en aan de vooruitgang die is geboekt bij de tenuitvoerlegging van de diverse maatregelen. Daarnaast bevat het compendium een thematisch onderzoek van de meest gangbare aanpakken en de goede praktijken in verband met de verschillende aspecten van het beleid inzake MVO, die variëren van de minst dwingende initiatieven (zoals voorlichting) tot wetgevingsmaatregelen.

2. Richtsnoeren voor kmo's en bepaalde sectoren (2013-2014):

De Commissie heeft twee richtsnoeren gepubliceerd voor kleine en middelgrote ondernemingen die op een verantwoordelijker manier zaken willen doen [My Business and Human Rights: A Guide to Business and Human Rights for SMEs en CSR Handbook for SMEs].

Ook heeft zij voor de bedrijfssectoren ict, olie en gas en voor wervingsbureaus oriënterende studies gepubliceerd over de verantwoordelijkheid van ondernemingen om de mensenrechten in acht te nemen overeenkomstig de kernbeginselen van de Verenigde Naties. De richtsnoeren bestrijken de maatregelen waarin deze kernbeginselen voorzien. Het gaat erom dat ondernemingen de mensenrechten moeten kennen en er blijk van moeten geven deze in acht te nemen. De richtsnoeren vertalen deze maatregelen naar de specifieke context van de olie- en gassector.

¹⁷ COM(2016) 198 final.

3. Openbare raadpleging over de strategie van 2011 inzake MVO en multi-stakeholderforum over MVO (2014 en 2015):

In 2014 heeft de Commissie een openbare raadpleging over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van ondernemingen gehouden. In februari 2015 heeft de Commissie een belangrijk tweedaags evenement georganiseerd. Aan dit Europees Multi-Stakeholder Forum over maatschappelijk verantwoord ondernemen werd deelgenomen door ruim 500 vertegenwoordigers van alle belanghebbende partijen. Het programma telde 90 sprekers die het woord voerden namens Europese multinationals, overheden, investeringsmaatschappijen, werkgevers- en werknemersorganisaties, het maatschappelijk middenveld, ngo's en universiteiten.

4. Openbare raadpleging over duurzame en langetermijninvesteringen (januari-maart 2016):

Deze openbare raadpleging betref de belemmeringen waarmee institutionele beleggers en hun vermogensbeheerders te maken krijgen wanneer zij bij het beleggen rekening houden met ecologische, sociale en governancekwesties. Ook had de raadpleging betrekking op de maatregelen die zo'n bewuste aanpak kunnen stimuleren. Daarbij ging het om de gouvernance van de institutionele belegger, de financiële prikkels, de rol van kredietbeoordelingsbureaus en beleggingsadviseurs, de gouvernance van ondernemingen waarin is belegd, de fiduciaire verplichting en de financiële regelgeving. De resultaten van dit overleg zullen worden gebruikt voor het uitwerken van een duurzame financiële strategie, overeenkomstig het herziene actieplan betreffende de totstandbrenging van een kapitaalmarktenunie.